

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 184

Maribor, torek 14. avgusta 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dr. Maček in Sv. Pribičević o položaju

CILJI IN STREMLJENJA KMEČKO-DEMOKRATSKE KOALICIJE.

Nedeljska »Neue Freie Presse« je objavila sledeče razgovore svojega zagrebškega korespondenta z obema voditeljema Kmečko-demokratske koalicije. Svetožarjem Pribičevićem in dr. Mačkom, o ciljih in stremljenjih KDK ter o političnem položaju v naši državi.

Izjavi obeh opozicijskih voditeljev sta velevažni in zanimivi in ju zato priobčujemo dobesedno.

Svetožar Pribičević se je izrazil o političnih načrtih Kmečko-demokratske koalicije sledeče:

»Vsa naša stremljenja so v okviru jugoslovanske države. Radič sam je bil prijatelj in pobornik jugoslovanske ideje. Tudi mi nočemo razbiti jugoslovanske države, temveč rekonstrukcijo njene notranje oblike, temeljito rekonstrukcijo na podlagi popolne enakopravnosti in enakovrednosti ter na temelju dalekosežne federativne izgradnje naše ustave, o kateri se še posvetujemo.

Ako se pri tem govori o personalni uni ji med Hrvati in Srbi, sega to že predaleč. Naš cilj je federalizem, v katerem naj vsak jugoslovanski narod vse, kar ne zahteva brezpogojno varstvo in obstoj skupnosti, upravlja sam v popolni avtonomiji, v lastnem delokrogu. Na kakšen način naj se potem zaščitijo skupni interesi, ali z izvoljenim centralnim parlamentom ali z delegacijami, o tem si še nismo na jasnem. Čeprav so cilji in temeljne smeri našega programa v splošnem že določeni, pa jih je še vendar treba preštudirati in premotriti v vseh podrobnostih. To nalogo si je naredilo zasedanje koalirane opozicije v Zagrebu, ki zboruje v permanenci.

Pokazalo se je, da se centralistično-birokratična ustava, kakor jo sedaj z vsemi sredstvi propagirajo v Beogradu, ni obnesla in se tudi ne bo držala. Mi bomo prodrli s svojimi željami in zahtevami, ker je za nami strnjeno vse prebivalstvo Hrvatske in moremo pri resnično svobodnih volitvah računati z večino prebivalstva tudi v ostalih t. zv. prečanskih ozemljih. Mi smo složni z narodom, ki ima v svoje voditelje tudi popolno zaupanje. Seljaki pokazujejo ne samo dobro disciplino, temveč tudi veliko samozavest.

Držali se bomo gesla: Mir!, katero je zdali vodstvo, vendar pa bomo nadaljevali boj in se ne bomo vrnili poprej v Beograd, dokler ne bodo izpolnjene naše prve zahteve: sestava nevtralne vlade in razpis novih svobodnih volitev. Želimo, da se vse prebivalstvo svobodno izjavi o velikem vprašanju nove organizacije jugoslovanske države. Hegemonistične osvojevalne politike, ki se izvršuje v Beogradu, mora biti enkrat konec.

Dr. Maček, novi posle vodeči predsednik Hrvatske seljačke stranke, pa je podal o političnem položaju sledečo izjavo:

»Že atentat 20. junija v skupščini je uničil vse to, kar je ustvarila jugoslovanska ideja od prevrata in kar je bilo ustvarjeno od leta 1924 naprej za sporazum med Hrvati in Srbi. Po smrti našega voditelja pa se je položaj še poostрил in v hrvatskem narodu vlada mnenje, da tako ne more več naprej. Hrvati smo sedaj v toliko na boljšem, ker so sedaj tudi prečanski Srbi uvideli, da so se stvari popolnoma drugače razvijale. kakor se je pričakovalo. Sedaj razumemo, da jezik sam še ne zadostuje za ustvaritev

enotnega naroda. Tudi mi smo se v tem oziru prevarili. V poštev prihajajo pač še druge okolnosti: kultura in kar je še važnejše, geopolitični položaj. Prečanske dežele so uživale stoletja zapadno, Srbijanci pa bizantinsko kulturo. Hrvati težimo k Jadranu, Srbijanci pa k Solunu, Egejskemu morju. Versko nasprotje igra pri tem le neznatno vlogo, kajti pravoslavni Srbi na Hrvatskem so z nami.

Hočemo samostojno Hrvatsko v okviru Jugoslavije. Jugoslovanska država ne predstavlja za nas nobene narodne misli, temveč le državno tvorbo, ki jo hočemo še izdelati in v katero spadajo vsi jugoslovanski narodi, všteti Bolgare. V tem okviru mora vsak del in sicer vsak zgodovinski del, tvoriti individualnost. Bila je pač težka napaka, ko se je hotelo izbrisati vse historične individualnosti in meje.

Kakšno stopnjo federalizma bomo dosegli, to je odvisno od razmer. Čim več svobode in samostojnosti, tem boljše. — Skupne meje, skupno carinsko ozemlje in skupno zunanje zastopstvo to je sprejemljivo.

Vprašanje skupne armade pa je že sporno. Da dosežemo svoje zahteve, imamo razna sredstva, ki pa so še tajnost. Neplačevanje davkov samo ne bo zadostovalo. Upamo pa, da se bo dalo rešiti vse mirnim putem. Glavna stvar je, da je ves narod edin. Vse hrvatsko prebivalstvo brez izjeme se je združilo v taboru Kmečko-demokratske koalicije in upamo, da bomo pridobili tudi ostale prečane.

Narodna skupščina

BEograd, 14. avgusta. Poletno zasedanje narodne skupščine bo danes zaključeno in bo skupščina odgođena do jeseni. Sinoči je v vsej naglici ob popolnem nezanimanju poslancev ratificirala netrtonske konvencije, danes pa je po kratkih eksperimentih ministra pravde in zunanjega ministra ratificirala še pravne in konzularne konvencije s Poljsko ter trgovinsko pogodbo z Grško. Popoldne pride na dnevni red še sklep o izročitvi poslancev Tome Popovića in Dragotina Jovanovića sodišču.

Pribičević odpotuje na Bled

ZAGREB, 14. avgusta. Dopoldne se je sestal poslovni odbor KDK, da razpravlja o situaciji in nadaljnjih korakih. Jutri odide Pribičević na Bled, v četrtek pa se bo vršila seja poslovnega odbora najbrže v Ljubljani.

Zadušnica za Radićem u Beogradu

BEograd, 14. avgusta. Danes se je vršila v katoliški cerkvi slovesna maša zadušnica za Radićem, katere se je udeležilo večje število politikov, med njimi tudi Ljuba Davidović in več višjih hrvatskih uradnikov.

Uzuiu zopet u akciji

RIM, 14. avgusta. Ognjenik Vezuv zopet bluva. Včeraj je nastala nova odprtina, iz katere se valijo ogromne množine lave, ki so zalile že dve tretini doline Inferno. Iz žrela se dvigajo velikanški stebri dima. Človeških žrtev doslej še ni bilo.

Divji lov za drznim tihotapcem

BEG NA KOLESU. — LOV PO MARIBORSKIH ULICAH. — SKOK V DRAVO. — REŠEVANJE POTAPLJAJOČEGA. — SMELI SPORTNIK IN JUNAŠKA MLADENKA. — NAHRBTNIK SAHARINA.

Maribor, 14. avgusta.

Tihotapstvo zavzema na naši severni meji kljub budnosti obmejnih finančnih organov vedno večji obseg. Številne stroge kazni ne izuče drznih tihotapcev, ki so neprestano na delu. Stalno donajajo preko meje blago, ki je pri nas monopolizirano in se skušajo okoristiti z najriskantnejšim poslom. Toda tihotapstvo je strast. Komur uspe enkrat, ne odneha, dokler ga ne zalotijo in nagradijo za vse grehe.

Tudi danes je imel Maribor veliko tihotapsko senzacijo, ki je dvignila na noge vso dravsko četrt našega mesta. Iz valov hladne vode so rešili mladega tihotapca, ki je hotel pobegniti zasledovalcem. Divjemu lovu, ki ga bomo v naslednjem opisali, je prisostvovalo številno občinstvo, sodelovali pa so finančni organi, policija, pasanti in celo drzna mladenka.

Okrog 11. dop. je nadpreglednik finančne kontrole g. Ivan Jordan opazil na Aleksandrovi cesti mladeniča, ki se je vozil na kolesu. Na hrbtu je imel težak nahrbtnik. Mladenič se mu je zdel sumljiv in mu je sledil do Velike kavarne, kjer ga je pozval, naj stopi s kolesa. Toda osumljenec ni sledil pozivu, temveč je spretno krenil s kolesom v nasprotno smer in na vso moč pognal kolo po Koroški cesti. Drzni kolesar, ki se je urno umikal pasantom, vozilom in stojnicam, pa je imel smolo. Suknja, ki jo je imel privezano na krmilu, se mu je zapletla v kolo in kolesaril je z veliko muko. Finančni organ, ki mu je tudi sledil na kolesu, se mu je približeval in glasno pozival pasante: »Primate ga! Držite ga!«

Utrujen, prestrašen in zmeden je mladenič padel s kolesa. Ko so priskočili k njemu pasanti, je spustil kolo in zbežal z nahrbtnikom. Sedaj je pričel divji lov. Pasantom in finančnemu organu se je pridružil še stražnik. Toda begunec je na vogalu Koroške ceste odložil sladko in dragoceno breme in urnih nog bežal proti Dravi, kjer ga je na klice: »Primate ga! Držite ga!« zaustavil samotni pasant. Preganjani je prosil in s težavo lovil sapo: »Pustite ... prosim ... saharin ... Besede so mu zastajale v grlu in kolena so se mu šibila. Bil je izčrpan, da bi človek pričakoval, da se bo vsak trenutek sesedel od utrujenosti. Ko pa se je približal finančni nadpreglednik in ko ni čutil na rami krepke roke, ki ga je ustavila, se je bliskoma obrnil — skok čez breg — in bil je pri Dravi. Trenutek je pomišljaj, ko pa so se mu zasledovalci približali na korak, je skočil v valove.

Številnim gledalcem je zastal dih. Nekaj žensk je zakričalo, begunec pa je mirno zaplaval proti sredini. Bil pa je preveč izmučen. Že po prvih zamahih je opešal in globoka voda ga je zagnila. Čez čas se je zopet prikazala glava in s poslednjim naporom je mladenič, ki so ga zapuščale moči, slabotno zaklical: »Ne morem več!« Nato pa je zopet izginil pod vodo.

»Čolne, čolne!« se je razleglo na bregu. V naslednjem trenutku pa je priveslal po Dravi sportnik g. V. Schein in skušal iz lahke sandoline doseči potapljačega, a mu ni uspe-

lo. Istočasno pa se je pognala v valove mladenka Klara Rokavec, da po more pri reševanju. Toda g. Schein je držal begunca že za lase in ga sigurno izvlekel na breg. Mladenič je bil skoraj nezavesten, krog njega pa se je trlo radovednežev, ki so vpraševali, čemu so ga preganjali. Tu se je še le zvedelo, da je begunec tihotapil saharin in da je hotel uiti kazni za vsako ceno. Kmalu bi bil svojo nepremišljenost plačal z življenjem.

Na policiji je izjavil, da se piše Konrad Zorčič iz Frama, da je 24 let star, sin viničarja in da prinaša saharin in papiriče iz Pesnice z naročilom, da jih odda neznanu v neki mariborski gostilni. Ker je bil popolnoma onemogel, ga policija ni zasliševala dalje, temveč bo skušala podrobnosti izvedeti šele popoldne.

Vsekakor je sigurno, da gre tudi v tem slučaju za organizirano tihotapsko družbo, ki ne bo ostala nekažnovana.

Letalska bitka nad Londonom

LONDON, 14. avgusta. Včeraj so se pričeli tu veliki letalski manevri, katerih se udeležuje nad 300 letal, zrakoplovov in opazovalnih balonov. Za bazo služi nočni napad iz zapada, ki ga mora angleško zračno brodoge zavrniti. Manevri se vrše v višini 1.000 metrov, da brenenje motorjev ne moti občinstva v spanju. Veliko število reflektorjev je razsvetljevalo ozračje. Občinstvo je po ulicah vso noč opazovalo zanimivo borbo v zraku.

Cigani gredo ...

Bežite, tecite, cigani gredo, v črnih bisagah otroke nesó! — To popevko so imele nekdaj matere za poredne otroke, Cigani so bili redkost; le na poti se jih je videlo. Taboriti niso smeli. Proti ciganom-nomadom so bile v Sloveniji jako strog odredbe. Ciganska družba se ni smela in mogla nikjer ustaviti. Ena orožniška postaja jo je gnala do druge. Orožniški postajevodje, ki so pustili cigane nekaj časa v svojem rajonu, so bili strogo kaznovani. Zadnja leta pa cigani česče obiskujejo in ponekod tudi taborijo. Kjer se ustavijo, tam velja ne samo za poredne otroke, temveč tudi za druge ona stara: »Bežite, tecite ...« Njive so opustošene in tudi drzne tatvine se dogajajo v okolici ciganskih taborišč. Niže Maribora v Skokah so taborili cigani, ko so bile na dveh krajih na predzren način pokradene svinje. Enega člana te družbe je policija v Mariboru zasačila pri tatvini. —

Ubegli kaznenec.

Pred nekaj dnevi je iz mariborske kaznilnice utekel kaznenec Azis Islamović. V jetniški obleki in neznan v naših krajih ni daleč prišel. Prijeli so ga orožniki od postaje Sv. Lovrenc na Pohorju. —

Sokol v študencih

15. avgusta ob 16. uri

društveni nastop

Pisec

Maribor, mesto brez spomenikov in arhitekture

Maribor, 14. avgusta.

Ta sestavek, ki nosi navidez nekako žaljiv naslov, sem se odločil napisati po daljšem razmišljanju. Morda bi bilo pravilneje, da ga priobčim v kaki reviji: a odločil sem se za dnevnik in to mariborski dnevnik. Krog, ki danes še čita revije, je silno ozek, ta stvar pa, ki jo bom skušal v skromnem formatu očrtati, je vseskozi aktualna in namenjena širši publiki.

Gustave Bon, slovit francoski modrec-psiholog ugotavlja v svojem znamenitem delu: »Psihološki zakoni razvoja narodov«, da govorijo spomeniki (skamenite knjige) onemu, ki jih umečijo, bolj jasno in zanesljivo o kulturi kakega naroda, kakor pa njegova literatura ali pisana zgodovina. — Maribor nima bogate arhitektonske dedščine: je le par lepih stvari, a tem se je godila krivica: krasna gotična stolnica je v svojem enotnem delovanju uničena vsled nesrečno dozidanega stolpa, ki je drugoštilski in slab, grad pa je od dveh strani tesno obkrojen od zgradb, ki, same brez arhitektonskih kvalitete, ubijajo s svojo bližino delovanje gradu samega. O pravilnosti trditve glede stolnice, se lahko uveri vsak lajik na ta način, da jo pozorno premotri z dveh strani: od policijske komisarijata in od strani Mestne hranilnice. Razlika vrednosti je upravičena. Maribor je mesto brez štila. To je žalostna resnica, a treba jo poznati. Mesto v preteklosti ni imelo sreče, da bi našlo močnega arhitekta, ki bi z dobrim enotnim načrtom dal mestu zao-kroženo enotnost. Opazujejo neke mestne dele, imam mučen utis, da se je gradilo po paroli: **Samo da nekaj stoji, kako, je vseeno!** Opozorjam posebno na one ulice, kjer stoje tako zvani »Serienhäuser« — to so res smrtni grehi nad arhitekturo! Preteklost in polpreteklost je grešila nad licem našega mesta. Danes je gradbena akcija živahna. Grade se novi mestni deli. Vodilni princip: poceni, brzo, praktično! Mislim, da je danes bolj kot kdaj aktualno vprašanje novega enotnega, modernim zahte-

vam ustrežajočega mestnega načrta! Mesto je umotvor in graditi ga mora umetnik!

Maribor ima vse šanse, da postane vzor-mesto moderne arhitekture: krasna lega, maloštevilnost starih znamenitih stavb, (na katere bi se trebalo ozirati in se jim prilagoditi), industrija, mejno mesto dežele s stalno naraščajočim tujskim prometom.

Mi Slovenci se neredko pobahamo pred brati z juga s svojo kulturo — prečrtajmo pozorno še enkrat preje citirani le Bon-ov stavek!...

Da je nov m. načrt nujna potreba, bi podkrepil s primerom. Prav pred kratkim se je zgradilo v Mariboru večje poslopje, ki je imelo glede lege dve prednosti: most in trg do pročelja in prvenstvo za nov del mesta (tkzv. Autakgebäude). Na umetniško lepoto mesta se ni pazilo: stvar je zgrešena, ne deluje, odbija.

V kratkem: Kar imamo, ni mnogo. Enoten novnačrt je nujnost, za to vporabljeni denar ni zavržen: Parižani gotovo ne obžalujejo, da jim je genialni Hausmann reguliral mesto.

Naši spomeniki? Lep je stari spomenik Marijin na Glavnem trgu. Treba ga je čuvati. Spomenik Tappeiner-jev na Slomškovem trgu spada v ono vrsto povprečnih spomenikov, kakoršne vidimo povsod po malih mestih in katerim človek navadno ne žrtvuje več kakor en pogled. In — konec. Prevratno leto je pometlo z nekaterimi oficijelnimi spomeniki. Brez škode. Popolnoma nepotrebnja (s čisto umetniškega stališča) je akcija za vzpostavitev Tegetthoffovega spomenika. Spomenik nikakor ni take vrednosti, da bi bil mestu neobhodno potreben. In pa: čemu obujanje neke birokratične polpreteklosti, ki je — suhoparna in sterilna — dala prav tako umetnost?

V novejši dobi sta nastali dve akciji: za postavitev spomenika neznanemu vojaku (ki je menda zaspala) in postavitev spomenika kralju Petru Osvoboditelju.

Na sedanosti je, kako bo formirala lice mesta Maribora.

Pozabljeni naš prvi pilot

Četelstvo je postalo že tudi pri nas do-cela popularno. Nezaupanje, ki je bilo glavni nasprotnik hitrejšega razvoja avijatike, je vsakega dne manjše in dvo-mi, ki so se zdeli še nedavno popolnoma upravičeni, so izpodbiti za vedno. Letenje, oziroma promet v zraku, je postalo sigurno, — vsakdanje.

Vojaška avijacija je močno razvita, dočim se privatna le s težavo vzdržuje. Za popularizacijo skrbe danes v največji meri Aero-klubi, ki se ustanavljajo po vseh večjih mestih države. Strokovne literature imamo na kupe, zlasti vojaške, ki lahko vsakogar pouči o vseh panogah zrakoplovstva. Zlasti se vsi avtorji bavijo z zgodovinskim razvojem v dolgih uvodih, ki so v doslej izdanih knjigah zelo izčrpni, predvsem v »Historiji vazduhoplovstva« in »Vazduhoplovni taktiki«. Vsi, celo najneznatnejši izumitelji, ki so zabeleženi v domačih in tujih kronikah, so omenjeni. Sleherni uspeh in neuspeh je popisano do podrobnosti, da se ne bi pozabilo na velike zas-luge onih, ki so tvegali življenje za na-predek in v korist človeštva. Za vse, od Dedala, preko Leonarda da Vincija, pa do Lindberga in Nobila, je bilo prostora, pozabljen pa je ostal naš rojak, ki pome-ni v zgodovini našega zrakoplovstva do-kaj več, kakor pa njegovi sodobniki tujci, katere je njegova podjetnost in izumiteljska narava celo nadkrilila. To je bil naš rojak Slovenec Rusjan. Najpopularnejši je bil takrat Blieriot, ki je preletel Rokavski zaliv in takratnega zračnega junaka je naš Rusjan prekosil v spretnosti dekolaze. Blieriot je potreboval za vzlet 30 m poti po zemlji, dočim se je Rusjanov aparat odlepil že po 28 metrih, kar je bil brez dvoma zelo velik uspeh. Seveda mi takrat nismo znali razkričati svetu in naš Rusjan je v skromnih raz-merah ostal majhen, neznan.

Uspehi so ga bodrili in nadaljeval je s poizkusi. Iz Zagreba je odšel v Beograd, kjer je postal tudi žrtev velikega dela, katerega sadove mu ni bilo dano uživati.

Takratni Beograd (Rusjan se je na Kalimegdanski trdnjavi pri padcu s svo-jim aparatom ubil 26. dec. 1910.) je znal ceniti njegov trud, trud prvega domačega letalca, ki se ni bal naporov, samo da bi svoji genialnosti priboril uspeh in imenu svojega naroda slavo. Takratni Beograd ga je z veličastnim spremstvom na njegovi poslednji poti nagradil za požrtvovalno delo, ki ga je stalo življe-nje. Vsa naša srca so utripala, ko smo čitali, kako veličastno se je naš Beograd oddolžil našemu prvemu pilotu izumitelju. Dnevi po njegovi smrti, so bili dnevi velikega pritenega navdušenja.

Danes pa, ko so vojaške oblasti izdale na kupe strokovnih knjig o zrakoplovstvu, čitatelj zaman lista po njih. Imena našega prvega pilota, Goričana Rusjana ne najde nikjer. Naši avtorji-strokovnjaki so ga pozabili, prezrli. O Rusjanu v vseh knjigah, ki so do danes izšle, ni najti niti besedice. Vsaj »Historija vazduhoplovstva«, ki je izšla šele lani, bi lahko omenila domačina, ki je hotel deliti svoj uspeh med brati. — Vsaj tega mu ne smemo pozabiti.

Čemu je pozabljen njegov grob? — Eden izmed ustanovljenih Aero-klubov bi si lahko nadel za nalogo ureditev nje-govega groba in opravil bi dobro delo.

Mestni avtobusni promet.

Radi žeganja v D. M. v Brezju bo vozil mestni avtobus dne 15. tm. z Glav-nega trga od 8. zjutraj ves dan. —

Znani gratolog A. Wintery v Ptuj.

Grafolog A. Wintery je jutri zadnji dan v Mariboru. Potem poseti Ptuj, kjer ostane 16., 17. in 18. avgusta v hotelu »Osterberger«. — 1541

Mariborski in dnevni drobiš

Zadušnica za pokoj duše Stjepana Radića v Mariboru

Poslovni odbor KDK za mesto Mari-bor javlja, da se bo brala maša zadušni-ca za pokoj duše predsednika Stjepana Radića v soboto 18. avgusta ob 7. zjutraj pri glavnem oltarju stolne cerkve v Ma-riboru, ter prosi someščane, da se ude-leže.

Usem naprednim kulturnim delavcem!

Zveza kulturnih društev je postala te-kom 10 let svojega obstoja po napornem delu in lepih uspehih naša centralna pro-svetna organizacija. Pridobila si je nav-dušene simpatije vseh, ki jim je narodo-va prosveta znak njegove moči in ga-rancije za njega napredek, pa tudi odkri-to priznanje tistih, ki ji kakorkoli niso naklonjeni.

Pomen intelektualne izobrazbe širokih plasti naroda ni danes manjši, kakor je bil nekdanj, nasprotno; še večji je. Mo-derna doba je rodila poleg stare dedšči-ne, ki nas teži, nešteto viharov, površ-nih ali popačenih pojmovanj življenja poedincev in naroda v njega kulturni, so-cijalni, politični in tudi moralni stvari. Iz njih zrastejo narodom težke krize in glo-boki stresljaji, katerih se more ubraniti le narod, ki se zavestno s prosvetnim delom razvija k intelektualni in moralni popolnosti. Prosvetno delo hoče s tem, da prikazuje sodobnega človeka in svet, njega življenje in nehanje, tako kot je, s tem, da širi obzorje preko meja naroda in političnih teorij. Narod vzgajati, to je navajati k zrelejšemu posmatranju življenja, k notranji izgradnji samega se-be, za to k intelektualnemu in tudi mo-ralnemu napredku.

Veliki cilji zahtevajo velikega dela in žrtev: prosvetno delo ga zahteva od narodove inteligence, ki je k temu pokli-cana. Ona mora s polno zavestjo svoje naloge in veliko ljubeznijo vršiti delo, ki mu je naloženo kot intelektualno razvi-tejši plasti naroda. Zato se ZKD, ki si je stavila za cilj narodovo prosvetno de-lo, obrača tem potem na vse tiste, ki se zavedajo svojih dolžnosti kot izobraženci z vabilom, da pristopijo v vrste njenih delavcev kot predavatelji, kot učitelji, kot kulturni delavci v pravem, vzvišene-m pomenu te besede in gredo med na-še kmete, delavce, obrtnike, med našo mladino, ki jih pričakuje. ZKD jih poziva k sodelovanju in prosi, da se vsi oni, ki so pripravljeni pomagati, javijo na na-slov **Zveze kulturnih društev v Ljubljani**. Kazino II. nadst. levo. V prijavi, ki je zelo nujna in jo mora imeti ZKD vsaj do 1. septembra, naj bo vsebovana tudi te-ma in snov predavanja.

Predavateljski odsek ZKD Ljubljana.

Nove zgradbe.

Mestni svet je včeraj na svoji seji iz-dal sledeča gradbena dovoljenja: stav-beniku g. Nekrepu za zgradbo treh eno-nadstropnih stanovanjskih hiš, g. Jakoba Petek za zgradbo stanovanjske hiše v Marmontovi ulici, g. Mihaela Hohnjecu pa za preureditev dvoriščnega poslopja v Klavniški ulici v avtogaražo. Angleško jugosl. petrolejski delniški družbi je iz-dano dovoljenje za postavitev bencinske črpalke na Aleksandrovi cesti ob vogalu Meljske ceste. —

Iz trgovskega in združnega življenja.

Na novo se je vpisala v trgovski regi-ster firma »Tiskarna Panonija« J. Sušec & A. Sert, kom. družba, Ljutomer; v združni register pa »Stavbna zadruga Ribniška koča«, r. z. z. o. z. —

Razstava društva Zoo.

Nekaj novega za ljubljanski velesajem bo razstava živali društva Zoo. To dru-štvo zbira živali iz slovenskih pokrajin za zoološki vrt, ki ga namerava ustano-viti v Ljubljani. Doslej nabrane živali, razen sesalcev, bo društvo postavilo na ogled posetnikom velesajma v paviljonu, kjer bo vrtnarska razstava. Razstava bo vrlo zanimiva in tudi poučna. Naj si jo ogleda vsakdo, ki pojde na velesajem! —

Koroški klub.

Vsled praznika, dne 15. t. m., se bo vršil naš sestanek prihodnjo sredo dne 22. t. m. — Predsednik.

Dražba občinskega lova.

Dne 2. sept. ob 14. uri se bo v obč. u-radu v Libeličah oddal v zakup občinski lov pol. občine Libeliče, obstoječ iz ka-tastr. obč. Libeliče, Libel. gora, Črneče, Črneška gora in del Gradiš v skupni po-vršini 2080 ha potom javne dražbe za do-bo pet let in sicer od 1. sept. 1923 do 31. marca 1933. Izključna cena 2000 Din, va-ljaj 200 Din. —

Kaj naj bi vse uredila policija...

Fant v zadregi mečka svojo kapo, ko se postavi pred mizo policijskega urad-nika. — »Kje pa, kaj?« — »Neka ženska mi jih je vzela. Notri je bil tudi denar, moji papirji...« »Povejte, katera ženska je to bila in kje in kako se je to zgodilo!« — »Ne vem. To ni bilo v mestu.« — »A tako, spečali ste se za neznano žensko, pa vas je oskubila.« — Resignirana zadre-ga. — »Tudi pri naboru nisem bil...« »Javite se pri vojnem okrožju.« — »Te-daj, ko je bil nabor, sem bil ravno zaprt.« — »Le javite se pri vojaški oblasti in povejte kako je bilo.« — Povedo mu še, kje je vojaška oblast in fant gre ves za-mišljen: Žensko je našel, ženska njega in še njegove »bukvice«, policija pa ne naj-de bukvic...

Zahtevajte povsod sodavico v original angl.

SPARKLET

sifonskih steklenicah

Zastrupljenje s klobasami

je zelo nevarna stvar. V Mariboru že dolgo nismo beležili takega slučaja. Zad-nji je bil na Tržaški cesti. Danes pa se nam sporoča, da sta 43letna Marija Gro-belšek in 17letna njena hči istega imena postali žrtev zastrupljenja s klobasami. Obe sta bili po odredbi zdravnika dr. Sekule prepeljani v bolnico. Provenijenca pokvarjenih klobas do trenutka še ni dognana. — Ob tej priliki pripominjamo, da so se zgodili v zadnjem času podobni slučaj sicer manjšimi posledicami. Do-tične klobase so bile od neke srbske tvrdke, katere ime bomo v interesu ljud-skega zdravja javno povedali. V splošnem pa se v vročem poletnem času klobase kaj radi pokvarijo ter je treba posvetiti tej hrani največjo pozornost.

Trije slučaj umobolnosti

v kratkem času! Tudi to je svojevrsten rekord za en mariborski dan. Včeraj so namreč prepeljali z rešilnim vozom za transport Studencec pri Ljubljani tri take nesrečnice in sicer: Vajs Terezijo iz Stu-dencev, o kateri smo pred kratkim poro-čali; nadalje Malek Marijo in Kobler Faniko iz Koroške cester. Opazovalnica mariborske bolnice je dognala, da se je imenovanim res umračil um. Pomilovanja vredne bolnice so bile odpremljene na nadaljno zdravljenje v umobolnico pri Ljubljani. Po stanju vseh treh nesrečnic, zlasti poslednje ni upati na ozdravlje-nje. Pri tej priliki moramo pripomniti, da bi bila oblastna umobolnica jako potreb-na.

Zakaj gremo jutri v Studence?

Naša mariborska sokolska in napred-na javnost ima jutri na praznik parolo: Studenci, sokolska prireditve! Zakaj? V Studencih, v tej največji delavski koloniji mariborske okolice, obstoja že od pre-vrata agilno sokolsko društvo, ki je s svojim vztrajnim in smotrenim delom zelo mnogo pripomoglo k uvrščenju na-rodne in državne misli kljub velikanski premoči nasprotnih elementov. Telova-deče članstvo tvori skoro izključno samo delavstvo. Da pa je tehnično na višku, je pokazalo pri letošnjih župnih tekmah, kjer je odneslo drugo mesto. Splah pa smo vedno opažali vrlo studenško sokol-sko vrsto skoro pri vseh društvenih sokolskih prireditvah. Društvo pa deluje mnogo tudi na prosvetnem polju. Ima lastno lepo knjižnico in uprizarja gleda-liške igre, ki daleč presegajo mejo na-vadnih diletantskih predstav, kar je la-hko konstatiral tudi Maribor svoj čas pri dvakratni uprizoritvi operete »Potepuhi« v narodnem gledališču. Da podpremo to vrlo delavno četo, zato gremo jutri v Studence. Pot ob Dravi je prijetno hla-dna. Kdor se pa rajši vozi, pa stopi lahko v avtobus do postaje Kranj. —

Spominjajte se CMD

Sport

Jutrišnja izbirna tekma

Po daljšem odmoru se odpre jutri v našem mestu jesenska nogometna sezona z izbirno tekmo, ki naj pokaže, v kakšni kondiciji se nahajajo mariborski igralci in kdo je najbolj vreden zastopati naš sport napram Ljubljani. Vsakega sportnika največje stremenje je in mora biti to, da je poklican v reprezentančno moštvo svojega kraja. Že radi tega so izbirne tekme zanimive in od kraja do konca napete.

Kakor je videti iz včeraj objavljenih postav, so se pustile poedine formacije take, kakoršne igrajo pri posameznih klubih, tako da se ne trga enotnost moštva. Posrečeno! S tem odpade sicer neizogibno dejstvo, da se v precejšnjem delu izbirne tekme igralci raznih klubov šele navajajo drug na drugega in da ni mogoče doseči pričakovanih rezultatov. V tej postavi pa bomo imeli jutri skozi celo tekmo vrlo lep šport. Precejšnji izgledi mariborskih igralcev, da si zasigujejo več mest v reprezentanci Slovenije, ki se bo borila drugo nedeljo 26. tm. z reprezentanco subotškega podsaveza za zlati prehodni pokal JNS — jamčijo za napet potek jutrišnje igre. Nedvomno pride jutri na svoj račun tudi občinstvo, ki je v poslednjem času dokaj zane-marjalo zeleno polje. Tekma se odigra na prostoru ISSK Maribora ob 17.

Sodniška sekcija ZNS — službeno.

Jutrišnja mladinska tekma bo sodil g. Marinič, popoldansko izbirno pa g. Mohorko.

Iz službenih objav LNP.

V I. 1928-29 odigrajo ljubljanski klubi prvenstvene tekme v treh razredih. V I. razred spadajo Primorje, Ilirija, Sloven, Hermes in zmagovalec v kvalifikacijski tekmi Jadran-Reka. — V I. B razred pridejo klubi: premaganec iz tekme Jadran Reka, Slavija, Svoboda in Krakovo. II. razred tvorijo Panonija, Natak, Grafika in event. Mladika. V letu 1929-30 se zniža število klubov I. razreda še za en klub, torej na štiri klube, in sicer tako, da izpade klub, ki bo na zadnjem mestu prvenstvene tabele, dočim imata igrati predzadnji klub v I. razredu in prvi klub I. B razreda kvalifikacijsko tekmo za uvrstitev v I. razred. — Prvenstvene tekme se prično v Ljubljani za I. razred 23. septembra, za ostala

razreda 16. septembra, kakor tudi za celjsko okrožje. Termine za mariborsko okrožje bo določil MO. — Klubi celjskega okrožja ostanejo razvrščeni v dosedanjih dveh skupini, in sicer A) Atletik SK, SK Celje, SK Šoštanj in B) SK Amater in SK Trbovlje.

ISSK Maribor — nogometni odsek.

Igralci Novšak, Laznička, Konič, Tomac, Najžer, Sajna, Priveršek, Pavlin, Brtoncelj, Pepček in Stanko, Božič, Janžekovič in Gajšek se imajo sestati jutri v sredo točno ob 10. dopoldne v garderobi ISSK Maribora. — Načelnik.

ISSK Maribor — Atletski Sportklub.

Jutri na praznik gostuje nogometna enajstorica ISSK Maribora v Celju pri tamošnjih Atletikih. Poslednje srečanje našega prvaka z Atletiki je bilo pred letom dni v Celju, ko so domačini zmagali 5:4, oziroma osem dni za tem, ko so se na mariborskih tleh naši izdatno revanžirali v razmerju 6:1. Celjska tla so za vse tuje klube jako vroča in si težko kdo izvojuje zmago. Atletiki imajo trenutno jako dobro vigrano moštvo z zelo opasnim napadom. Vendar upamo, da bo moštvo »Maribora« častno zastopalo nogometni šport našega mesta.

Hazena Jugoslavija—Ilirija 13:3.

Po lepi zmagi Ilirijank nad reprezentanco BHP so bile Ljubljankanke v drugi tekmi svoje turneje premagane po Jugoslaviji 13:3.

Turneja Haška.

V prvi igri na turneji po Zapadni Nemčiji je Hašk premagal SK Wiesbaden 5:4 v drugi tekmi je bil poražen od FK Frankfurta 0:6, v tretji igri pa nastopi proti »Verein für Rasenspiele« v Mannheimu.

Tekme za srednjeevropski pokal

se pričnejo ta teden. Jutri na praznik pride na Dunaj praška Slavija, ki igra z Admiru, v nedeljo pa se srečata Hungaria in Rapid (Dunaj). Vprašanje udeležbe naše dvojice Gradjanskega in BSK menda še vedno ni urejeno.

SK Crnogorac v Albaniji.

Prvak provincije splitskega podsaveza SK Crnogorac v Cetinju je odrinil s svojim prvim moštvom v Albanijo, kjer bo igral več tekem z reprezentancami Tirane, Korče itd.

O časopisju in cenzuri

VOLTAIRE O CENZURI. — PRIMERI ZA ORJAŠKI RAZVOJ ČASOPISJA.

Velika časopisna razstava v Kölnu, ki ima toliko poučnega in zanimivega iz časopisnega področja, pove marsikaj tudi o nastanku cenzure. Časopisi bijejo ponekod še dandanes hude boje z cenzuro. Ti boji so zavzemali nekdanje seveda še veliko hujše in tudi groteskne oblike. Smeli članki so spravljal nekdanje ne samo pisce, temveč tudi čitatelje na vislice. Preventivna cenzura, — ko se sumljiva mesta črtajo že iz rokopisa ali pa iz lista, ko še ni gotov, — je bila uvedena, da bi se preprečili najhujši konflikti. V Franciji je cenzuro odpravila revolucija, v napoleonski dobi je bila pa zopet uvedena. Od evropskih držav se je cenzura prva otrsela Danska. To je bilo 1770. Tedaj je bilo v napredni Danski prepovedano tudi trgovati s sužnji in celo ženske so dobile volilno pravico.

Največji nasprotnik cenzure je bil Voltaire, ki se je ves čas svojega življenja s posvetnimi in cerkvenimi oblastniki boril za svobodo besede in tiska. Ko je zvedel, da je na Danskem to doseženo, je pisal danskemu kralju navdušeno zalvalno pismo:

»V imenu vsega človeštva se Ti vržem pred noge ter blagoslovljam Tvoje dobro delo. Ti si ljudem vrnil pravice, ko si dovolil, da lahko vsi mislijo, pišejo in govorijo po svoji volji. Svobodno se lahko piše o veri, literaturi, znanosti, zgodovini in umetnosti, sploh o vsem, ljudstvo pa lahko pisatelja tudi izžvižga. Po drugih deželah pa hodijo po nasprotni poti ter prirezujejo Pegazu krila. V Parizu se morajo pisatelji s svojimi član-

ki pri policiji javiti ravno tako, kakor pokvarjena dekleta. Če se pritožijo, se jim odgovori, da je občinstvu ugodnejši posel deklet kot pa pisateljski. Kakšno škodo lahko napravi reven pisatelj? Edino to, da uniči svojega založnika in dolgočasni čitatelje. Če je knjiga slaba, ni za njo nobenega opravičila, če je pa dobra, je vsi kralji sveta ne morejo uničiti. V Rimu se mogoče zatre, v Londonu se pa zopet tiska. Papež si zastoj prizadeva, da bi kako knjigo sežgal in proklel. Konec je ta, da jo hoče spoznati vsa Evropa.«

Od iznajdbe knjigotiska ima časopis za seboj ogromno pot. Prvi listi — ko se je stavila črka poleg črke — so rabili ves teden, da se je izgotovilo kakih 40 izvodov. Kolik razvoj je to do danes, ko rotacijski stroji v minutah izgotavljajo tisoče in tisoče izvodov! Nemški listi so izračunali, da porabijo v dveh tednih toliko množino papirja, da bi naložena v svežnjih sedemkrat prekosila višino Mont Everest. Če bi se pa razrezala v trake ter razvlekla bi segla do meseca. V enem letu se porabi 68 tisoč ton tiskarskega črnila. S tem črnim bi se dal 16 krat pokriti otok Helgoland.

Pred 100 leti so rabile važne vesti par tednov, da so se razširile od enega glavnega mesta do drugega. Danes se pa vse ob uri, ko se je zgodilo, razširi po svetu. Časopis je kakor dnevna hrana. V deželah pismenega prebivalstva je le malo družin brez lista. Časopis je zrcalo vsakdanjosti in vseh posebnosti. Časopis korenini v tleh, stremi pa v višavo.

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Sokolstvo

Cenjeno občinstvo opozarjamo, da vozi jutranji vlak za Ljutomer k sokolskemu nastopu v nedeljo 15. t. m. ob 5.20 z glavnega kolodvora. Vožnja je polovična.

Dolarska princesa in boksaški mojster

Neizmerno bogata in blazirana dekleta najvišjih ameriških »tisoč« iz Fifth Avenue hočejo nekaj posebnega, eksotičnega tudi v pogledu zakonskega življenja. Bila je doba, ko so si partnerje izbirale ali kupovale iz vrst visokega plemstva. Plemiški almanah Gotha se je spremenil v borzni seznam, plemiški naslovi so imeli po starosti, po tradiciji itd. svoje kurze. Visoko v ceni so bili zlasti oni, ki so bili v zvezi z kakimi aferami. Najmanj pomena je imela duševna kakovost nosilcev visokih plemiških imen. Bogati in še tako skopi ali vsaj skrajno realistični papani, »kralji« raznih spekulativnih poslov niso niti trenili s očmi, če si je Maud izbrala takega eksotičnega princa, ki pa v svojem življenju ni drugega dela kot razsipal od drugih nabrano premoženje. Maud ima svojo jacto, letalo, par palač, zakaj ne bi imela tudi svojega princa? — Da princi nimajo edinega privilegia na najbogatejše neveste, je pokazal sedaj slučaj nečakinje milijarderja Carnegija, kateri so imponirale močne pesti boksaškega mojstra Tunneya tako, da se je z njim zaročila. S tem svojim »knockout« — pa bo dobil s tem svojim »knockoutom« pa bo dobil Tunney dobrih 40 milijonov dolarjev. To, kar se dogaja v najvišji dolarski aristokraciji, se vneta posnema in tako se lahko reče, da je sedaj napočila moda in visok kurz plemstva mišic. Boksači sta-

vijo na slučaj svojega prvaka velike nade, da bodo vsaj najmočnejši izbrani od dolarskih princes. Tako se menja okus. Samo za plemstvo duhá ni nobenih dobrih izgledov.

Nesreče z raketnimi vozili

Kakor vsaka važna iznajdba tako ima tudi raketno vozilo svoje velike porodne težave in razne nesreče se dogajajo ob prvih njegovih kretnjah. Oba konstrukterja: inž. Vallier in Fric von Opel sta že ponovno stala ob ruševinah svojih raketnih vozov. Opel je optimist. Ob zadnji nesreči je dejal: »Voz je šel v zrak. To je znamenje, da spada raketa ne na tir in na zemljo, temveč v zrak, v višave. Rakento letalo mora uspeti!« — Mladina, ki ima mnogo zanimanja za tehniko in zlasti za iznajdbe, se tudi bavi z modeli raketnih vozil ter deli tudi pri ne-zgodah začetke te iznajdbe. Sedaj se je smrtno nevarno ponesrečil blizu Stuttgarta neki 18letni realčan, ko je delal poskuse s svojim modelom na dvorišču. Za obod rakete je porabil kos vodovodne cevi, ki se je pri vžigu razletela ter ranila mladeniča v trebuh.

Zaletelo se mu je.

Predsednik: »Lahko tudi to s prisego potrdite?«

Priča: »Kajpak, gospod predsednik! Rad bi poznal ono stvar, katere ne bi mogel potrditi s prisego...!«

Res čudno.

Sodnik možu, čigar sin je obtožen tatvine: »Je-li že kdo iz vaše rodbine obsojen radi tatvine?«

Oče: »Nikdo! Baš zato bi rad vedel odkod ima dečko tak talent!«

Edgar Wallace:

Zaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

»Samo na prijateljskem obisku sem,« ga je pomiril Elk. Sluga mu je pokazal stanovanje ter še pristavil:

»Sosedno stanovanje je pa od nekega ameriškega milijonarja.«

Elk je ravno mislil nekaj vprašati, ko je sluga naglo stopil k vratom ter dejal: »To je pa vendar čudno. Tu, pogledajte vendar sem!«

Elk je pristopil, pogledal ter takoj razumel. Na ploščici iz mahagonija se je videla mala bela žaba. Popolnoma tak odtis, kakoršne je zjutraj videl na Gordonovih fotografijah.

Žaba malo po strani. Potipal je odtis s koncem prsta. Barva je bila še sveža.

Potem se je pa dogodilo nekaj nadvse čudnega.

Naenkrat so se odprla vrata in mož srednjih let se je pojavil v okvirju. Z dolgocevnim revolverjem je pomeril detektivu na srce.

»Roke kvišku!«, je ostro zapovedal.

Nato je umolknil ter strmel detektivu v lice. Elk je brez besed odvrnil pogled, kajti elegantni gospod, ki je stal pred njim, je bil krošnjar, s katerim je govoril na vogalu Onslow-vrtov. Amerikanec je prvi prišel iz začudenja in Elk je opazil v njegovih očeh izraz notranjega veselja. Stopil je nazaj ter na široko odprl vrata.

»Pridite, gospod Elk«, je rekel ter namignil začudenemu slugi. »Že dobro, Worth, malo šalo sem si dovolil z gospodom Elkom.«

Vodil je detektiva v salon. Elk je sklenil vzeti žabo na vratih pozneje v razgovor.

»Sama sva, gospod Elk, in ni treba tiho govoriti. Ali Vam smem ponuditi smodko?« Elk je mehanično stegnil roko ter si izbral svetlo havano.

»Če se ne motim sva se danes zjutraj že videla,« je rekel.

»Ne motite se,« ga je drugi hladno prekinil. »V Whitehallu sva se srečala in jaz sem prodajal drobnarije. Moje ime je Joshua Broad. Ne morete mi očitati, da sem tržil pod krivim imenom.«

Detektiv si je prižgal smodko ter parkrat potegnil, predno je izpregovoril.

»To stanovanje izgleda drago. Zato razumem, da hočete nekaj zaslužiti. Zdi se mi pa, da se delajo z obročki za ključke, prav slabe kupčije.«

Josbus Broad je prikimal.

»V zabavo mi je, gospod Elk. Sem neke vrste kriminalnega psihologa. Prižgal si je smodko ter se komodno zleknil v naslanjač. Bil je podoba pravega zadovoljstva.«

»Kot Amerikanca me interesirajo socialni problemi in vedno sem se zopet prepiral, da je najboljša pot do rešitve takih problemov spoznati ubožce dežele in življenje med njimi.«

Govoril je v opravičljivem, a tudi samozavestnem tonu.

Elk si je pritrdil očala močnejše na nos in njegovi pogledi so ošinili Broadov žep, v katerem je zopet tičal revolver.

»Živimo v precej svobodni deželi,« je rekel. »In vsakdo lahko krošnjari z obročki za ključke, pa če je v svojem postranskem poklicu tudi član zbornice. Pa nekaj je tu vendar prepovedano, gospod Broad, in to je, če se nastavlja častiljivim ljudem od policije brovning na prsa!«

Broad se je muzal. »Obžalujem, prenačil sem se malo,« je odgovoril. »Toda v resnici sem čakal nad eno uro na nekoga, ki bi moral priti k meni. In ko sem slišal Vaše korake...« skomignil je z rameni. »...tako se jezim sam nase, da ne bi mogli zahtevati več.« — Elkov pogledi ga niso zapustili. »Ne bi Vam bil rad v nadlego, ako Vas vprašam, če ste pričakovali kakega prijatelja? Neizrečeno rad bi vedel ime tega gosta.«

»To bi tudi jaz,« — je odvrnil drugi. »In z menoj še cela množica ljudi.« Zamisljeno je pogledal Elka. »Pričakoval sem moža, ki ima vse vzroke, da se me boji. Imenuje se, — no — pa to ne spada k stvari. Srečal sem ga samo enkrat v življenju in tedaj nisem videl njegovega obraza.«

»Toda spopadla sta se?« je vprašal Elk. Amerikanec se je smejal.

»Nikdar ne, zelo ljubezno sem se obnašal proti njemu. Le pet minut sem bil sam z njim v temnem prostoru, katera je razsvetljevala samo svetilka na mizi. Mislim, da je to vse, kar Vam lahko o tem povem, gospod inspektor.«

»Sergeant,« je mrmral Elk. »To je zares čudno, da misli toliko ljudi, da sem inspektor.« Nastala je neprijetna pavza.

»Občujete z Vašimi sosedi?« je vprašal Elk in pokazal z glavo proti hodniku.

»Z Bassano in njeno družbo? Ne! Kaj ste radi njih tu?« Elk je zmajal z glavo.

»Nameraval sem jo samo prijateljsko posetiti,« je rekel. Prišel sem pravkar iz Vaše dežele, gospod Broad. Je lepa dežela, toda zame so tam prevelike raz-

dalje. Zagledal se je v preprogo in jo precej časa studiral, potem je pa dejal: »Iz srca rad bi bil spoznal Vašega prijatelja. Je mogoče tudi on Amerikanec?«

Broad je zmajal z glavo. Ko je Elka spremljal ven, nista spregovorila niti besede in je izgledalo, da bo Elk tako tudi odšel. Pri vratih se je pa naenkrat obrnil ter se po svoji navadi motno nasmešnil.

»Vesellilo bi me, če bi se še videla, gospod Broad,« je rekel. »Mogoče se zopet srečava v Whitehallu.«

Njegovi pogledi so obviseli na groteskni beli žabi na vratih. Broad je šel s prstom preko tega znamenja.

»Odtis je še popolnoma svež,« je menil. »Ali ste mi ustvarili o tem že svoje mnenje, gospod Elk?«

Elk je ogledoval podnožnik pred vratmi. Majhna bela lisa se je videla na njem in sklonil se je. »Popolnoma sveže. Zgodilo se je nekaj trenutkov prej, predno sem prišel.«

S tem je bilo na videz njegovo zanimanje za žabo izčrpano.

»Sedaj grem pa tja. Zbogom!«, je dejal.

Lola Bassano je sedela v svojem lepem salonu. Okrog sebe je imela vse polno pisanih blazin, kadila je tanko cigareto, v njenih krasnih očeh je bilo nekaj zasmehljivega.

Od časa do časa je okrenila glavo proti možu, ki je z rokami v žepih stal ob oknu ter gledal na cesto. Bil je velik, močen in prostaški pri vsej svoji eleganci. Najboljši krojači niso mogli prikriti s svojo umetnostjo, odkod mož izhaja. Nedavno je še bil Lew Brady cirkuški atlet, ki se je udeleževal tudi raznih boksaških tekem po Evropi. Imel je dokaj sreče in sprtenosti, da je znal prikriti svojo povprečnost ter da je večkrat veljal celo za dobrega in zmagovitega tekmeča. Njegovi uspehi pa niso imeli stvar ne podlage in tako je njegova slava naglo zatemnela. Slabo bi končal če ne bi bil tako srečen, da ga je v rani mladosti neki filantrop pobral z ulice ter ga poslal v dobre šole. Mnogo od tega se je izgubilo, ostalo mu je pa med drugim dobro obvladane angleščine. Njegov jezik je imel celo toliko kulture, da so bili ljudje, ki so slišali brutalnega človeka prvič govoriti, jako začudeni.

»Ob katerem času pa pričakuješ svojega paža,« je vprašal.

Lola je zganila v nežni rameni pod tanko svilo, vzela iz ust cigareto, zasehala ter se še bolj naslonila na svoje blazine.

»Ne vem — ob petih pride iz svojega urada.«

Mož se je obrnil od okna ter začel hoditi po sobi.

»Ne razumem, zakaj se žaba zanj interesira,« je mrmral. »Lola, odkrito rečeno, jaz sem tega starega gospoda žabe že naveličan.«

Lola se je smehljala ter ga motrila s polzaprtimi očmi.

»Mogoče si sit tudi tega, da dobivaš denar in da Ti zato ni treba ničesar delati,« je končno dejala. »Jaz se nekaj takega ne naveličam. Bodi prepričan, da žaba ne bi povpraševala po mladem Ben-netu, če ta tega ne bi bil vreden.«

Brady je pogledal na svojo dragoceno uro: »Čuj pet je že — upam, da mladenič ne ve, da si z menoj poročena.«

»Ti si norec,« je odvrnila Lola ter se lepo pretegnila. »Ali naj se s tem ponasam?«

Brady je še vedno hodil gor in dol. Začul se je zvonec. Mož je vprašujoče pogledal Lolo, ki se je samo malo vzrav-nala na svojem sedežu.

»Odpri,« je velela in mož jo je ubogal. Naglih korakov je vstopil Ray Bennet ter poljubil Loli roko.

»Pozno prihajam; stari Johnson me je zadržal, ko so že vsi drugi odšli. O, kako lepo je tu. Nisem si mislil, da živíš tako razkošno, Lola.«

»Poznaš Bradyja?«

Ray je prikimal ter se smehljaj. Vide-ti je bil ves srečen in Bradyjeva nav-zočnost ga ni motila. Davno je že vedel, da ima Lola s tem možem neke poslov-ne zveze. Vrh tega je bil Ray še pono-sen na ono zmedo v nazorih, ki si do-mišlja, da je brez predsodkov. Imel je nejasne vizije o ženski samostojnosti in o svobodi njenih odnošajev. Bil je mlad in gledal je na vse z očmi svojih želja.

»Torej, govorimo sedaj o Tvojem ču-dovitem načrtu,« je dejal, ko je na Loli-n poziv sedel poleg nje. »Ve Brady o tem?«

»Njegova ideja je to,« je odvrnila. »On išče vedno dobre priložnosti in sicer bolj za druge kot pa za sebe.«

(Dalle prihodnjilč.)

Mali oglasi. Količine in pogo-
dovne in sečnice namene
občinata: vsaka beseda 30 p.
najmanjši znesek Din 5—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in ogla-
si trgovskega ali redničnega
značaja: vsaka beseda 50 p.
najmanjši znesek Din 10—

Dunaški vpleseim

(Wienermesse)

2. do 8. sept. 1928 (v rotundi do 9. sept.)

Posebne prireditve:

Tehnične novosti in iznajdbe. — Mednarodna pristaniška razstava. — Reklamna razstava. — Dunajski modni salon za kožuhovino. — Razstava živil in naslad. — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva.

Prvi avstriljski živilski sejem

(4. do 6. septembra 1928)

Razstava plemenske živine. — Razstava klavne živine. — Razstava konj.

Brez vizuma!

1475

S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez avstriljsko mejo. Ogrski prehodni vizum se dobi proti predložitvi sejmskih izkaznic na meji.

Znatno znižane vozne na vseh jugosl., avstr. in ogrskih železnicah. na Donavi, Jadran, morju in zračnih progah.

Pojasnili vseh vrat kakor tudi sejmske izkaznice.

(po 40 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII..

kakor tudi — dokler traja lipski lesenski sejem — pri informacijski pisarni v Leipzigu, Österr. Messhaus in vseh častnih zastopništvih:

Maribor: Filijalka Ljubljanske kreditne banke.
Piri jugosl. Transport d. d. Schenker & Co.
Meljska ulica 16.

Tujsko-prometna zveza za Mariborsko oblast.

V KAVARNI EVROPA

dnevno krasen, spored. Od 16.
avg. naprej se predvaja Pat in
Patachon ter Ballet Eriksen

Spominjajte se CMD!

Oskrbnika za Mariborsko

na Pohorju išče Mariborska podružnica SPD. Nastop s 1. oktobrom 1928. Potrebna kav-cija oziroma garancija 50.000 Din. Prošnje do 25. avg. 1928 na podružnico SPD v Mariboru, Aleksandrova 35, kjer so razvi-dni tudi pogoji. 1539

Zahtevajte povsod „Večernik“

Dekle,

ki zna kuhati in opravlja vsa druga dela dobi dobro službo. Ponudbe pod: »To-varna bučnega olja, Maribor« na upravo lista. — 1534

Popravilo ur

hitro, ceno in točno z 1—5 letnim jam-stvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ul. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1538

Kupim

prazne statorske steklenice a 1½ l. — Ferdo Ussar, Glavni trg 1. 1537

Volneni delen

dobite od 16 Din naprej samo pri J. Tr-pinu, Maribor. Glavni trg 17.

Nova hiša

z dvema stanovanjima vrtom in kletjo za Din 50.000 takoj na prodaj. — Vprašati v Gozdni ulici št. 30, Pobrežje pri Mariboru. 1540

Oddam sobo

z dvema ali eno posteljo. Ob železnici 8, II. vrata 7. 1535

NI VSEENO

katero znamko kolesa si kupite. Vedel morate, da so kolesa po Din 2300— 1600— in 1000—. Varujte se najcenejših koles ker se podražijo vsled popravil.

Kupite samo

STEYR-WAFFENRAD

z dve letnim jamstvom.

Glavno zastopstvo in zaloga

3107

Bogomir Divjak, Maribor, Glav. trg 17

ORANZADA PATRIA

Citronada in Mandarinka „Patria“ so najfinejši naravni sadni sok. Stalna zaloga je pri

JAKOBU PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 19

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov.

Na drobno!

Na debelo!